

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 175/2025 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava lakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Joni Korpinen, oikeusministeriö
- suunnittelija Essi Kuitunen, oikeusministeriö
- erityisasiantuntija Pauliina Penttilä, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Katariina Simonen, sisäministeriö
- lakimies Mikaela Nurkki, Liikenne- ja viestintävirasto
- rikostarkastaja Anu Jaakkola, keskusrikospoliisi
- asiantuntija Asko Metsola, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- lakimies Janne Hälinen, FiCom ry
- toimitusjohtaja Peter Sund, Finnish Information Security Cluster - Kyberala ry edustaen myös Teknologiateollisuus ry:tä

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Electronic Frontier Finland - Effi ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

(1) Saadun selvityksen mukaan ehdotettu sääntely parantaa poliisin rajat ylittäviä tiedonsaantimahdollisuuksia rikostutkinnan tarpeisiin. Valiokunta pitää esityksen ja sen taustalla olevan EU-sääntelyn tavoitetta kehittää digitaalisen tiedon saantia rikostutkintaa varten tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena.

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2026 vp

(2) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin, että sääntelyn myötä syntyvät uudet ja yhtenäiset rajat ylittävät menettelytavat voivat lähtökohtaisesti vähentää palveluntarjoajien hallinnollista taakkaa. Toisaalta on painotettu, että palveluntarjoajille asetetut vaatimukset voivat edellyttää uusia päivitysluonteisia ratkaisuja ja muun muassa sääntelyn verrattain tiukat aikarajat voivat aiheuttaa erityisesti pienemmille toimijoille haasteita ja lisäkustannuksia.

(3) Asiantuntijakuulemisessa on myös painotettu, että esityksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää viranomaistehtävien riittävää resursointia.

(4) Lisäksi asiantuntijakuulemisessa on korostettu, että seuraamusmaksujen määrittämisessä tulee seurata tarkasti kehitystä muissa jäsenvaltioissa seuraamusten oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille ehdotetut keskusviranomaisen tehtävät

Asian valmistelu. (5) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirastoa (jäljempänä Traficom) ei pyydetty hallituksen esityksen pohjana olevan mietinnön valmistelleen työryhmän jäseneksi, koska sääntelyn ei arvioitu koskevan Traficomia. Työryhmä kuitenkin päätyi mietinnössään ehdottamaan, että esityksessä tarkoitettua Suomen keskusviranomaisen tehtävät osoitettaisiin Traficomille.

(6) Esityksen mukaan vaihtoehtoina on arvioitu myös keskusviranomaistehtävän osoittamista Poliisihallitukselle tai keskusrikospoliisille. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin tuotu esiin näkemys, että näiden vaihtoehtojen arviointi ei ole ollut valmistelussa riittävän perusteellista.

Keskusviranomaisen tehtävän sisältö. (7) Esityksen mukaan keskusviranomaisen tehtävät muodostuvat yhteistyöstä komission ja muiden jäsenmaiden valvontaviranomaisten kanssa, palveluntarjoajien ilmoitusten vastaanotosta ja arvioinnista, rekisterin ylläpidosta, seuraamusmaksujen määrittämisestä sekä palveluntarjoajien neuvonnasta. Uutta tehtävää ehdotetaan Traficomille ilman lisäresurssien osoittamista.

(8) Saadun selvityksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriö on jo hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa tuonut esiin, että rikosoikeudellisiin menettelyihin liittyvät tehtävät eivät sovi luontevasti Traficomille. Traficomilla ei ole nykyisin sähköisten todisteiden hankkimiseen liittyviä tai niitä tukevia tehtäviä eikä roolia voimassa olevissa todisteiden hankintamenettelyissä. Ehdotettu keskusviranomaisen tehtävä edellyttäisi siten Traficomilta myös uudenlaista osaamista.

(9) Traficom on kuulemisessa tuonut esiin, että ehdotettu keskusviranomaisen tehtävä ei myöskään ole välttämättä omiaan edistämään sitä luottamusta, jota virasto välttämättä tarvitsee alan toimijoiden kanssa tehtävässä yhteistyössä, erityisesti kyberturvallisuustehtäviensä hoitamisessa.

(10) Traficomin soveltuvuutta keskusviranomaiseksi on perusteltu muun muassa viraston digiympäristön ja sitä koskevien oikeudellisten kysymysten sekä viestintäalan toimijoiden tuntemuksella. Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää selvänä, että Traficomilla on tämänkaltaista

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2026 vp

osaamista. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin katsottu, että koska rikostutkinta perustuu nykyisin keskeisesti digitaalisen tiedon hyödyntämiseen, myös lainvalvontaviranomaisten ja rikosoikeudellisista menettelyistä vastaavien viranomaisten tulee kehittää osaamistaan digitalisaatiokehityksen edellyttämällä tavalla.

(11) Esityksessä ei ole arvioitu keskusviranomaiselle tulevien yhteydenottojen määrää eikä tehtävään liittyvien toimien laajuutta. Myöskään valvonnan piiriin kuuluvien yritysten määrää ei ole arvioitu. Esityksessä todetaan ainoastaan, että sääntelyn soveltamisalaan kuuluvien unionissa palveluja tarjoavien palveluntarjoajien joukko on laaja.

(12) Liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnittää lakivaliokunnan huomiota siihen, että saadun selvityksen mukaan direktiivin (EU) 2023/1544 artiklan 2 alakohdan 1 palveluntarjoajan määritelmä, ja sääntelyn soveltamisala tältä osin, ovat tällä hetkellä varsin epäselviä. Asiantuntijakuulemisessa on arvioitu, että palveluntarjoajan käsitteellä tarkoitetaan todennäköisesti olennaisesti laajempaa toimijajoukkoa kuin pelkästään niitä viestinnän välittäjiä, jotka nykyisin kuuluvat Traficomin valvontaan muun lainsäädännön perusteella. Palveluntarjoajien määrittelyä koskevalla tulkinnalla on olennainen merkitys myös keskusviranomaisen tehtävien sisällön ja laajuuden kannalta.

Traficomin resurssitilanne. (13) Hallituksen esityksessä arvioidaan, että keskusviranomaisen tehtävän hoitaminen edellyttää vähintään kahden henkilötövuoden resursseja. Traficomiin kohdistuu tällä hallituskaudella 17 prosentin säästö viraston budjettirahoitukseen. Euroopan unionin digi-, data- ja kybersääntely on viime vuosina lisääntynyt merkittävästi, ja Traficomille on säädetty huomattava määrä uusia tehtäviä, jotka virasto on yleisestä taloustilanteesta johtuen joutunut hoitamaan keskeisiltä osin olemassa olevin resurssein. Liikenne- ja viestintäministeriö on arvioinut, että toimeenpantavasta Euroopan unionin digi-, data- ja kybersääntelystä seuraa Traficomille 82,5 henkilötövuoden edestä resurssivaikutuksia. Näistä vain 26,5 henkilötövuodelle on osoitettu rahoitusta, joten loput tehtävistä (56 htv) viraston tulee hoitaa nykyisillä tuottavuusohjelman myötä vähenevillä resursseilla. Arvio ei sisällä nyt käsiteltävästä esityksestä aiheutuvia resurssitarpeita.

(14) Edellä kuvatun jo pidempään jatkuneen kehityksen seurauksena virasto on valiokunnan saaman selvityksen mukaan joutunut — ja joutuu jatkossakin — priorisoimaan tehtäviään voimakkaasti. Traficomin Kyberturvallisuuskeskuksen toiminnassa tämä näkyy saadun selvityksen mukaan muun muassa pidempinä vasteaikoina yhteiskunnan eri toimijoiden ja kansalaisten suuntaan.

(15) Liikenne- ja viestintävaliokunta on useaan otteeseen ilmaissut huolensa Traficomin tehtävien lisääntymisestä ja viraston lakisääteisten tehtävien hoitamiseen käytettävissä olevien resurssien tosiasiallisesta heikentymiskehityksestä. Asiantuntijakuulemisessa on laajasti tuotu esiin huoli siitä, että myös nyt käsiteltävän hallituksen esityksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää viranomaistehtävien riittävää resursointia.

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2026 vp

Johtopäätökset

(16) Liikenne- ja viestintävaliokunta on useissa aiemmissa lausunnoissaan ja mietinnöissään tuonut esiin huolensa Traficomin mahdollisuuksista hoitaa sille kuuluvat erityisesti Suomen kyberturvallisuuden ja kokonaisturvallisuuden kannalta keskeiset tehtävät.

(17) Valiokunta pitää selvänä, että nykyisessä tilanteessa viranomaistoimintojen priorisointi on välttämätöntä. Viraston tehtävien edelleen lisääntyessä valiokunta kantaa kuitenkin vakavaa huolta siitä, onko Traficomin mahdollista hoitaa kaikkia lakisääteisiä tehtäviään asianmukaisesti.

(18) Valiokunta korostaa liikenne- ja viestintäministeriön näkemystä siitä, että rikosoikeudellisiin menettelyihin ja todisteiden hankintaan liittyvien tehtävien tulee säilyä pääasiassa lainvalvontaviranomaisten vastuulla eikä niitä jatkossa tule osoittaa Traficomille.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää,

että lakivaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 17.2.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Marko Asell sd
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Mauri Kontu kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Pinja Perholehto sd
varajäsen Vesa Kallio kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula